

Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 lipca 2025 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082)

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru. Po zmianach legislacyjnych plan zadań ochronnych ważny jest bezterminowo (wcześniej sporządzany był na 10 lat).

Obszar Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) zatwierdzono *Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE)*, a wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, tj.:

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*),
 - 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
 - 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*,
 - 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
 - 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae* *Fagenion*, *Galio odorati*-*Fagenion*),
 - 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
 - 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
 - 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- oraz wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej tj.:
- 1060 czerwонецzyk nieparek *Lycaena dispar*,
 - 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*,

- 1308 mopek *Barbastella barbastellus*,
- 1323 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*,
- 1324 nocek duży *Myotis myotis*.

Obszar wyznaczono jako specjalny obszar ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) *rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) (Dz. U. poz. 41).*

Projekt planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r. poz. 99).*

W przypadku tego Obszaru zachodzi przesłanka wynikająca z art. 28 ust. 11 pkt 3a *ustawy o ochronie przyrody*, która uzasadnia nieobejmowanie całości Obszaru projektem planu zadań ochronnych, gdyż Obszar pokrywa się w części z obszarem będącym w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Henryków, dla którego ustanowiony został Plan Urządzania Lasu (dalej: PUL) na lata 2020-2029, zawierający zakres planu zadań ochronnych dla Obszaru. PUL został zatwierdzony pismem Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2020 r., znak: DL-WGL.4100.39.2020 i uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody*. Wobec powyższego plan zadań ochronnych obejmuje część (2 749,70 ha z całkowitej powierzchni 3 237,16 ha) Obszaru znajdującą się poza gruntami będącymi w zarządzie Nadleśnictwa Henryków.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów *ustawy o ochronie przyrody* i *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Prace terenowe obejmowały badania w zakresie fitosocjologii, chiropterologii, ichtiologii oraz entomologii.

W trakcie badań z zakresu fitosocjologii potwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony Obszaru.

Za główne zagrożenie dla siedliska 6210 murawy kserotermiczne uznano zmniejszenie określonych cech siedliska. Dla siedlisk łąkowych 6410 łąki trzęślicowe i 6510 łąki świeże za zagrożenie uznano przekształcanie użytków zielonych na grunty orne, intensywne koszenie oraz zaniechanie koszenia, co skutkuje sukcesją wtórną oraz intensywnym rozwojem ekspansywnych gatunków roślin. W przypadku siedliska 6510 dodatkowymi zagrożeniami są: występowanie gatunków inwazyjnych (nawłóć kanadyjska *Solidago gigantea*) oraz problematycznych gatunków rodzimych np. wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*. Dla naskalnego siedliska 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe głównym zagrożeniem jest występowanie inwazyjnych gatunków obcych, tj. niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, jak również duża ilość odpadów w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska.

Do głównych zagrożeń zidentyfikowanych dla siedlisk leśnych (9110 kwaśne buczyny, 9130 żyzne buczyny, 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, 9190 kwaśne dąbrowy, 91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe) należą: wycinka drzew, odnawianie lasu po wycince niezgodnie z typem siedliska (np. nasadzenia świerka), mała ilość martwego drewna, występowanie gatunków inwazyjnych: niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* oraz występowanie dużych ilości odpadów.

W przypadku motyla 1060 czerwonończyk nieparek zagrożenia są tożsame z zagrożeniami zidentyfikowanymi dla siedlisk łąkowych, tj. przekształcanie użytków zielonych na grunty orne, intensywne koszenie oraz zaniechanie koszenia, co skutkuje sukcesją wtórną oraz intensywnym rozwojem ekspansywnych gatunków roślin.

W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji ichtiologicznej, nie został stwierdzony na żadnym stanowisku będący przedmiotem ochrony Obszaru 1145 piskorz. Spośród ośmiu przebadanych stanowisk, tylko dwa były perspektywiczne, zapewniające odpowiednie siedliska. Pozostałe stanowiska albo wysychały, albo miały dno kamienisto-żwirowe oraz zbyt warte nurt. Dla tego gatunku zagrożenie stanowi eutrofizacja spowodowana zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, a także bytowego – z gospodarstw domowych, regulacje cieków wodnych a także obniżanie się poziomu wód gruntowych i wysychanie cieków.

W przypadku gatunków nietoperzy 1308 mopek i 1324 nocek duży do zagrożeń należy niedostosowanie do gatunków zabezpieczenie wejścia (kraty) do sztolni w Gilowie, w której zimują ww. gatunki, jak również eksploracja sztolni w okresie zimowania nietoperzy. W przypadku gatunku 1323 nocek Bechsteina nie zidentyfikowano istniejących zagrożeń.

Cele działań ochronnych zostały sformułowane zgodnie z ogólną zasadą przybliżania obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, przy uwzględnieniu aktualnego stanu wiedzy na temat przedmiotów ochrony, istniejących uwarunkowań społecznych oraz panujących ograniczeń. Cele działań ochronnych odwołują się bezpośrednio do parametrów i wskaźników stanu ochrony z przewodnika metodycznego Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wskazując na potrzebę utrzymania lub poprawy ocen parametrów i wskaźników dla siedlisk przyrodniczych i gatunków.

W przypadku siedliska przyrodniczego 6210 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania oceny stanu zachowania niezadowolającej (U1) poprzez utrzymanie ocen poszczególnych wskaźników oraz dodatkowo poprawę wskaźników: zachowanie strefy ekotonowej i liczby gatunków storczykowych.

W przypadku siedliska 6410 cele działań ochronnych dotyczą poprawy ogólnego stanu ochrony siedliska ze stanu złego (U2) do stanu niezadowolającego (U1) poprzez poprawę wskaźników: wojłok, gatunki ekspansywne roślin zielnych, gatunki dominujące. Natomiast dla siedliska 6510 celem jest utrzymanie niezadowolającego stanu ochrony (U1) i jedynie w przypadku pojedynczych płatów siedliska poprawa wskaźników: wojłok i udział dobrze zachowanych płatów siedliska.

Dla siedliska 8220 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania niezadowolającego ogólnego stanu ochrony siedliska (U1) i utrzymanie ocen poszczególnych wskaźników.

W przypadku siedlisk 9130, 9170, 9190 i 91E0* określone cele działań ochronnych mają na celu utrzymanie ogólnego stanu ochrony na poziomie niezadowolającym (U1). W przypadku siedliska 9110 celem jest poprawa ogólnego stanu ochrony ze złego (U2) do niezadowolającego (U1). Poprawa wskaźników: martwe drewno i martwe drewno wielkowymiarowe dotyczy siedlisk 9110 i 9130.

W odniesieniu do gatunku motyla 1060 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania niezadowolającego stanu ochrony (U1), a dla gatunku ryby 1145 utrzymanie złego stanu ochrony (U2). Dla gatunków nietoperzy 1308, 1323 i 1324 określone cele działań ochronnych mają na celu utrzymanie stanu ochrony (stanowisko letnie gatunku 1323 - ocena U1), bądź w przypadku stanowisk zimowych i letnich gatunków 1308 i 1324 - poprawę stanu ochrony z niezadowolającego (U1) do stanu właściwego (FV) poprzez poprawę wskaźników związanych z zabezpieczeniem przed niepokojeniem i dostępnością wlotów do sztolni

w Gilowie oraz wskaźników związanych z powierzchnią starodrzewów i liczby drzew obumierających i martwych.

Działania ochronne, które pozwolą osiągnąć ww. cele, związane są przede wszystkim:

- w przypadku siedlisk łąkowych 6410 i 6510, murawy 6210 oraz gatunku motyla 1060 - z użytkowaniem dostosowanym do rodzaju siedliska i gatunku,
- w przypadku siedliska naskalnego 8220 - z koniecznością usuwania bzu czarnego i likwidacją miejsc na ognisko,
- dla siedlisk leśnych 9110, 9130 i 91E0* – z pozostawianiem wywrotów i złomów, kształtowaniem odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego i usuwaniem gatunków obcych,
- dla siedlisk 9170 i 9190 – z odpowiednim planowaniem cięć rębnych, pozostawianiem wywrotów i złomów, kształtowaniem odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego,
- dla gatunku ryby 1145 nie określono działań ochronnych,
- dla gatunków nietoperzy 1308 i 1324 – z poprawą zabezpieczenia zimowiska nietoperzy w sztolni w Gilowie, a w przypadku gatunków 1323 i 1324 – z pozostawianiem starodrzewu i dziuplastych drzew oraz pozostawianiem starych drzew do naturalnego rozpadu.

Zaplanowano również monitoring stanu zachowania siedlisk i gatunków, którego zasady oparto na metodyce opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Z uwagi na fakt, że obowiązujące dokumenty planistyczne nie zawierają wskazań, które mogłyby wpływać negatywnie na przedmioty ochrony Obszaru, nie było konieczności zawarcia w zarządzeniu ustanawiającym przedmiotowy plan zadań ochronnych wskazań do zmian w dokumentach planistycznych niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony został wyznaczony Obszar.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 16 września 2019 r. odbyło się zorganizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu spotkanie informacyjne dotyczące projektu

nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Celem spotkania było przybliżenie tematyki dotyczącej planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, przedstawienie zakresu działań w ramach projektu oraz harmonogramu prac dla poszczególnych obszarów Natura 2000 objętych projektem. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele samorządów i nadleśnictw oraz instytucji, z którymi Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu będzie współpracowała w trakcie realizacji projektu.

W dniu 21 października 2019 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.17.2019.AH z dnia 18 października 2019 r. o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 23 obszarów Natura 2000 (w tym dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Gminy Dzierżoniów, Urzędu Miasta i Gminy Niemcza, Urzędu Gminy Piława Górna, Urzędu Gminy Łagiewniki, Urzędu Gminy Kondratowice.

Ze względu na ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, RDOŚ we Wrocławiu zrezygnowała z przeprowadzenia I warsztatów Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie w formie tradycyjnej. Pierwsze spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się w formie warsztatów korespondencyjnych. Osoby oraz zainteresowane instytucje zostały poinformowane o dostępnych na stronie internetowej RDOŚ we Wrocławiu materiałach dotyczących projektu planu zadań ochronnych oraz o możliwości składania do nich uwag i wniosków w terminie 9 – 25 września 2020 r. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z rolą planu zadań ochronnych oraz trybem jego sporządzania. Ponadto przedstawiono stan wiedzy na temat przedmiotów ochrony w obszarze. W wyżej określonym terminie wpłynęła jedna uwaga drogą elektroniczną z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział we Wrocławiu (GDDKiA) ze wskazaniem, iż granice obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) zlokalizowane są poza siecią drogową, będącą pod zarządem GDDKiA.

W dniu 23 września 2022 r. odbyło się II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy. Warsztaty zostały przeprowadzone w formie zdalnej przy wykorzystaniu aplikacji

MS TEAMS ze względu na trwający na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii, ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. W jego trakcie Wykonawcy zaprezentowali kolejne wyniki badań terenowych przeprowadzonych w latach 2019-2022.

Przez cały okres trwania prac nad projektem planu możliwy był kontakt drogą telefoniczną i elektroniczną z Planistą Regionalnym oraz koordynatorem Planu.

Obwieszczeniem z dnia 28 kwietnia 2025 r. znak WPN.6320.6.1.2025.MŁ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 30 kwietnia 2025 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza) w dniu 30 kwietnia 2025 r. Obwieszczenie było również wywieszone na tablicach ogłoszeń:

1. Urzędu Gminy Dzierżoniów – od dnia 05.05.2025 r. – 30.05.2025 r.,
2. Urzędu Miasta i Gminy Niemcza – od dnia 30.04.2025 r. – 22.05.2025 r.,
3. Urzędu Gminy Piława Górna – od dnia 30.04.2025 r. – 23.05.2025 r.,
4. Urzędu Gminy Łagiewniki – od dnia 30.04.2025 r. – 23.05.2025 r.,
5. Urzędu Gminy Kondratowice - od dnia 30.04.2025 r. – 22.05.2025 r.,
6. Starostwa Powiatowego w Dzierżoniowie – od dnia 29.04.2025 r. – 22.05.2025 r.,
7. Starostwa Powiatowego w Strzelinie – od dnia 30.04.2025 r. – 22.05.2025 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Na etapie udziału społeczeństwa wpłynęły uwagi od:

I. Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pismo znak DZP-WP.6320.18.2025.IŁ z dnia 12 maja 2025 r.):

1. uwagi do załącznika nr 4 *Cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, wynikające z warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony:*

– uwaga dotyczyła powierzchni siedlisk przyrodniczych wskazanych w celach ochrony, które nie są tożsame z powierzchniami siedlisk wskazanymi w Standardowym Formularzu

Danych (SDF) Obszaru. Rozbieżności te wynikają z faktu, iż plan zadań ochronnych nie obejmuje 100% obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie, tylko obszar z wyłączeniem gruntów Skarbu Państwa będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwa Henryków. W związku z czym w zarządzeniu ujęto płaty siedlisk przyrodniczych występujące na obszarze objętym planem;

– kolejna uwaga dotyczyła gatunków 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* i 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*. W przypadku czerwonończyka nieparka jako cel założono osiągnięcie stanu FV, natomiast z uzasadnienia wynika, że celem jest osiągnięcie stanu U1. Uwaga została uwzględniona i poprawiono rozbieżności. W przypadku piskorza, w załączniku nr 4 nastąpiła omyłka w opisie poszczególnych wskaźników. Uwaga została uwzględniona i poprawiono opisy poszczególnych wskaźników. Wskazano również, że brakuje informacji w uzasadnieniu, dlaczego nie określono dla tego gatunku żadnych celów co do poprawy stanu. Nie określono również żadnych działań ochronnych ani nie wyjaśniono tego stanu rzeczy w uzasadnieniu. Uwaga została uwzględniona i w uzasadnieniu zawarto stosowne wyjaśnienie;

2. uwaga w odniesieniu do siedlisk 6510, 8220, 9170, 9190 i 91E0* odnosiła się do braku zaplanowanych działań minimalizujących oddziaływanie zidentyfikowanego zagrożenia istniejącego w postaci inwazyjnych gatunków obcych, jak również problematycznych gatunków rodzimych. Uwaga została uwzględniona i w załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* zaplanowano adekwatne działania;

3. ostatnia uwaga dotyczyła również załącznika nr 5 - wskazano, iż dla zadań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych określono każdorazowo wykonywanie monitoringu co 6 lat. W opinii Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska taka częstotliwość monitoringu dla siedlisk nieleśnych jest niewystarczająca – uwaga nie została uwzględniona. W opinii RDOŚ we Wrocławiu zasadne jest powiązanie terminów monitoringu oceny stanu zachowania siedlisk z określoną w art. 31 ustawy o ochronie przyrody oceną realizacji celów ochrony obszaru Natura 2000 przekazywaną Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie rzadziej niż co 6 lat, zawierającą w szczególności informacje dotyczące stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, podejmowanych działań ochronnych oraz wpływu tych działań na stan ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, a także ocenę aktualności planu zadań ochronnych.

II. Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu (pismo znak ZU.7210.7.2025 z dnia 19 maja 2025 r.):

1. uwaga dotyczyła konieczności weryfikacji obszarów wdrażania działań ochronnych. Wskazano, iż przy opracowywaniu planu zadań ochronnych nie uwzględniono istniejących opracowań fitosocjologicznych dla nadleśnictw wykonanych na zlecenie RDLP we Wrocławiu. Wskazano, iż należy uwzględnić ww. dane i usunąć wskazane w piśmie wydzielenia z obszarów zidentyfikowanych jako siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony Obszaru. Dotyczy to gruntów leżących na terenie Nadleśnictwa Świdnica (uwagi ujęte osobnym pismem Nadleśnictwa znak ZG.7210.1.2025 z dnia 15.05.2025 r.) oraz Nadleśnictwa Miękinia – wskazano, iż siedlisko 9170 nie zostało potwierdzone w wydzieleniach 100c i 100d, a siedlisko 6510 nie zostało potwierdzone w wydzieleniu 100l gdzie wskazano grunt do zalesienia (ponadto wydzielenie omyłkowo przypisano do Nadleśnictwa Świdnica). Uwaga została częściowo uwzględniona – przeanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze i usunięto wydzielenia, w których – po ponownej analizie dostępnych materiałów zebranych na potrzeby planu zadań ochronnych, planu urządzenia lasu i „Opracowania Fitosocjologicznego Dla Lasów i Gruntów Nieleśnych” opracowanego dla Nadleśnictwa Świdnica – jednoznacznie można ocenić, iż siedlisko nie występuje. W przypadku pozostałych wydzieleni, co do których nie jest możliwa jednoznaczna ocena występowania siedlisk przyrodniczych bez ponownej weryfikacji terenowej przez eksperta fitosocjologa, uwagi nie zostały uwzględnione. Uwagi w tym zakresie zostaną rozstrzygnięte na etapie aktualizacji planu zadań ochronnych dla Obszaru. Należy przy tym wskazać, iż kwalifikacja do siedlisk przyrodniczych w planach urządzenia lasu i planach zadań ochronnych może opierać się na różnych podstawach naukowych. W przypadku planu zadań ochronnych identyfikatorem siedlisk przyrodniczych są jednostki fitosocjologiczne oraz opracowania naukowe takie jak: Interpretation manual of European Union habitats EUR28 (2013), Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 (Herbich 2004) i podręczniki metodyczne (Mróz 2010, 2012a, b, 2015).

2. uwagi do załącznika nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony:*

– uwaga dotyczyła wskazanego dla jednego z płatów siedliska 9170 zagrożenia B02.02 Wycinka lasu. W uzasadnieniu do zagrożenia w projekcie PZO wskazano,

iż w jednym z płatów siedliska przeprowadzono rębnię gniazdową. Uwaga została uwzględniona i usunięto zagrożenie;

– uwaga dotyczyła weryfikacji lokalizacji wskazanego dla siedlisk 9170 i 9190 zagrożenia B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) – dotyczy stwierdzonych w obrębie kilku płatów ww. siedlisk nasadzeń świerka. Uwaga nie została uwzględniona. Wskazane w zarządzeniu zagrożenia określone zostały w oparciu o badania terenowe, w trakcie których identyfikowano zagrożenia zaobserwowane w poszczególnych płatach siedlisk;

3. uwagi do załącznika nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania:*

– uwaga dotyczyła działania dedykowanego siedlisku 8220 – „usuwanie bzu czarnego z terenu siedliska”. Wskazano, iż działanie to nie wpisuje się w zakres prowadzonej gospodarki leśnej i z tego względu na pierwszym miejscu jako podmiot odpowiedzialny za realizację zadania należy wskazać organ sprawujący nadzór nad Obszarem. Uwaga została uwzględniona i dodano również organ sprawujący nadzór nad Obszarem jako podmiot odpowiedzialny za realizację działania;

– następna uwaga dotyczyła działania dedykowanego siedliskom 9110, 9130, 9170, 9190, 91E0*, które polega na „pozostawianiu wywrotów i złomów oraz martwych drzew stojących z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia, pozostawianiu drzew dziuplastych i próchniejących, pozostawianiu drzewostanu do naturalnego rozpadu lub ekstensywnego użytkowania gospodarczego”. Wskazano, iż do treści działania należy dopisać możliwość ingerencji wynikającej z zagrożeń dla trwałości lasu. Uwaga nie została uwzględniona. Potencjalny, lokalny rozpad drzewostanu na fragmencie stanowisk wymienionych przedmiotów ochrony nie stanowi zagrożenia dla trwałości chronionych ekosystemów, ponieważ jest elementem naturalnej dynamiki zbiorowisk leśnych. W związku z tym, że ww. siedliska przyrodnicze mają charakter naturalny i są zdolne do samoistnej, spontanicznej regeneracji, najskuteczniejszą formą ich ochrony jest ochrona bierna. Biorąc pod uwagę konieczność uwzględnienia czynników przyrodniczych i społeczno-gospodarczych w planowaniu ochrony na terenie Obszaru dopuszczono możliwość ingerencji w drzewostany objęte ochroną w zakresie ekstensywnej gospodarki leśnej, która nie wpłynie negatywnie na stan zachowania ww. siedlisk;

– uwaga dotyczyła działania dla siedliska 9130 „usuwanie z drzewostanu obcych dla siedliska żywej buczyny gatunków drzew (robinii akacjowej, czeremchy amerykańskiej)”.

Zawnioskowano o dopisanie do działania, iż należy je wykonywać w ramach realizacji planowanych zabiegów hodowlanych. Uwaga nie została uwzględniona. Wskazane gatunki drzew przeznaczone do usunięcia stanowią gatunki obce, które w znaczący sposób obniżają stan zachowania siedliska. Oba gatunki negatywnie oddziałują na wiele gatunków runa i stanowią konkurencję dla wielu gatunków drzew i krzewów. Z tego względu konieczne jest ich usuwanie niezależnie od planowanych zabiegów hodowlanych;

- uwaga dotyczyła działania dla siedlisk 9170 i 9190, tj. „W trakcie cięć (także rębni stopniowych i złożonych), pozostawić 5-10% powierzchni i masy drzewostanów, jako kępy i biogrupy z niezniekształconym, naturalnym podszytem i runem (docelowo do naturalnej śmierci i rozkładu)”. Zawnioskowano o wykreślenie sformułowania „i masy” z uwagi na fakt, iż zapis ten nie jest uzasadniony z punktu widzenia założonych celów realizacji zadania, jak i kontroli. Uwaga została uwzględniona i usunięto z działania dążenie do pozostawienia 5-10% masy drzewostanów;

- uwaga dotyczyła przeformułowania działania określonego dla siedliska 9190, tj. z zapisu „Zmniejszanie udziału buka zwyczajnego w drzewostanach kwaśnej dąbrowy w trakcie wykonywanych cięć na powierzchniach siedliska i zastąpienie ich nasadzeniami dębu lub pozostawienie bez dalszej ingerencji człowieka w celu naturalnego odnowienia lasu” na „Zmniejszanie udziału buka zwyczajnego w drzewostanach kwaśnej dąbrowy w trakcie wykonywanych cięć na powierzchniach siedliska i zastąpienie ich nasadzeniami zgodnymi ze składem gatunkowym przyjętym dla tego siedliska przyrodniczego w planie urządzenia lasu”. Uwaga nie została uwzględniona. Plan zadań ochronnych jest ustanowionym bezterminowo aktem prawa miejscowego, w którym planuje się działania umożliwiające osiągnięcie optymalnego „referencyjnego” stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Natomiast plan urządzenia lasu wraz z zaplanowanymi pracami z zakresu gospodarki leśnej jest ograniczony do 10 letniego okresu obowiązywania. Zgodnie z art. 32 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody* na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, na którym znajduje się obszar Natura 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu. Plan zadań ochronnych jest aktem prawa miejscowego, a więc aktem normatywnym będącym źródłem powszechnie obowiązującego prawa. Z tego względu zapisy planu zadań ochronnych powinny być uwzględnione w planie urządzenia lasu, a nie na odwrót.

III. Nadleśnictwo Świdnica (pismo znak ZG.7210.1.2025 z dnia 15 maja 2025 r.):

1. uwagi do załącznika nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania*:

– uwaga dotyczyła zmiany zapisu działań obligatoryjnych dla siedlisk 6140 i 6510 z obecnego „Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno-pastwiskowe” na „Użytkowanie kośne, pastwiskowe lub kośno–pastwiskowe”. Uwaga nie została uwzględniona. Podział na działania obligatoryjne i fakultatywne w odniesieniu do siedlisk łąkowych wynika z *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*. Działania obligatoryjne są podstawowymi działaniami ochronnymi polegającymi na zabezpieczeniu trwania siedliska/gatunku na gruntach użytkowanych rolniczo bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z dostosowaniem metod gospodarowania do konkretnego siedliska/gatunku. Treść zapisu działań obligatoryjnych jest cytowana jednakowo na terenie całego kraju i nie jest modyfikowana przez poszczególne jednostki nadzorujące funkcjonowanie obszarów Natura 2000;

– w obszarze działania dla siedliska 6410 wskazano działkę nr 597, obręb Roztocznik, gm. Dzierżoniów, która położona jest na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Świdnica. Uwaga dotyczyła ujednolicenia sposobu określania gruntów leżących na terenie nadleśnictwa poprzez wskazanie adresu leśnego, jak w przypadku pozostałych gruntów w zarządzie nadleśnictwa: „Nadleśnictwo Świdnica, leśnictwo Ligota (13-26-2-13): 46 k. Uwaga została uwzględniona i wskazano adres leśny;

– uwaga dotyczyła omyłki w jednym z adresów leśnych. W zarządzeniu jako obszar działania wskazano: Nadleśnictwo Świdnica, leśnictwo Gilów (13-17-2-14): 100 l, jednakże takie wydzielenie nie występuje na terenie leśnictwa Gilów. Jest to wydzielenie leśnictwa Piława z lasem bez użytku zielonego. Uwaga została uwzględniona;

– wskazano, iż w przypadku siedlisk 9170 i 9190 proponuje się usunięcie działania: „w trakcie cięć (także rębni stopniowych i złożonych), pozostawić 5-10% powierzchni i masy drzewostanów, jako kępy i biogrupy z niezniekształconym, naturalnym podszytem i runem (docelowo do naturalnej śmierci i rozkładu)” i pozostawienie jedynie działania: „pozostawianie wywrotów i złomów oraz martwych drzew stojących z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia, pozostawianie drzew dziuplastych i próchniejących, pozostawienie drzewostanu do naturalnego rozpadu lub ekstensywne użytkowanie gospodarcze”. Uwaga nie została uwzględniona. Pierwsze działanie dotyczy sposobu prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej w wydzieleniach w których

zaplanowano prace w taki sposób, aby w każdym wydzieleniu na 5-10% powierzchni siedliska dążyć do charakterystycznej dla naturalnych dąbrów zróżnicowanej struktury siedliska z nieznieskształconym podszytem i runem. Natomiast drugie działanie dotyczy zwiększania zasobów martwego drewna w siedlisku, co stanowi kluczowy dla różnorodności biologicznej element struktury ekosystemu leśnego;

– uwaga dotyczyła zmiany zapisu działania ochronnego dla siedlisk 9110, 9130, 9170, 9190 i 91E0* z „pozostawianie wywrotów i złomów oraz martwych drzew stojących z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia, pozostawianie drzew dziuplastych i próchniejących, pozostawienie drzewostanu do naturalnego rozpadu lub ekstensywne użytkowanie gospodarcze” na „pozostawianie wywrotów i złomów oraz martwych drzew stojących, pozostawianie drzew dziuplastych i próchniejących, pozostawienie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz trwałości drzewostanu”. Uwaga nie została uwzględniona. Potencjalny, lokalny rozpad drzewostanu na fragmencie stanowisk wymienionych przedmiotów ochrony nie stanowi zagrożenia dla trwałości chronionych ekosystemów, ponieważ jest elementem naturalnej dynamiki zbiorowisk leśnych. W związku z tym, że ww. siedliska są zdolne do samoistnej, spontanicznej regeneracji, najskuteczniejszą formą jego ochrony jest ochrona bierna. Biorąc pod uwagę konieczność uwzględnienia czynników przyrodniczych i społeczno-gospodarczych w planowaniu ochrony na terenie Obszaru dopuszczono możliwość ingerencji w drzewostany objęte ochroną w zakresie ekstensywnej gospodarki leśnej, która nie wpłynie negatywnie na stan zachowania ww. siedlisk;

– uwaga dotyczyła usunięcia działania ochronnego dla siedliska 9170 „usuwanie iglastych gatunków drzew, niezgodnych z siedliskiem 9170”. Wskazano, iż brak jednoznacznego znaczenia zapisu, ponieważ na części powierzchni występuje młode pokolenie iglaste, którego obecnie nie wolno usuwać, a gatunki właściwe dla siedliska należy popierać w późniejszych fazach rozwojowych podczas cięć przedrębnych i rębnych. Uwaga nie została uwzględniona. Obecność gatunków iglastych w drzewostanie siedliska 9170 w tej części Polski nie ma naturalnego charakteru i najczęściej jest efektem sztucznego wprowadzania gatunków iglastych, co uniemożliwia poprawę stanu zachowania siedliska (m.in. poprzez poprawę oceny wskaźników "charakterystyczna kombinacja florystyczna" oraz "gatunki obce w drzewostanie"). Usunięcie gatunków iglastych z siedliska jest niezbędne, niezależnie od ich wieku.

– kolejna uwaga dotyczyła rozbieżności pomiędzy lokalizacją siedlisk przyrodniczych wskazanych w planie zadań ochronnych, a danymi z „Opracowania Fitosocjologicznego dla Lasów i Gruntów Nieleśnych” opracowanego dla Nadleśnictwa Świdnica oraz niewłaściwy skład gatunkowy lub użytek wskazano na konieczność usunięcia części wydzielen z planu zadań ochronnych. Uwaga została częściowo uwzględniona – przanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze;

– dla siedliska 8220 uwaga dotyczyła dodania w treści zarządzenia zapisu wyjaśniającego, iż wskazane do likwidacji miejsce na ognisko, jest miejscem utworzonym nielegalnie. Uwaga nie została uwzględniona gdyż nie ma to znaczenia dla celowości i sposobu realizacji działania. Palenie ognisk w pobliżu ścian skalnych wywołuje negatywne skutki dla flory naskalnej;

– kolejna uwaga dotyczyła błędnego wskazania miejsca występowania siedliska 8220 na terenie nadleśnictwa „... leśnictwo Gilów (13-26-2-14): 70 b, f, 90 d” – zgodnie z „Opracowaniem Fitosocjologicznym dla Lasów i Gruntów Nieleśnych” na ww. obszarach nie występuje siedlisko 8220, a występuje ono w wydzieleniach 70 d, h, i – jest to również zgodne m.in. z ukształtowaniem terenu – konieczna weryfikacja i ewentualna zmiana zapisów. Uwaga została uwzględniona i zaktualizowano adresy leśne;

– uwaga dotyczyła zmiany zapisów działań ochronnych dla siedlisk 9190 „kształtowanie odpowiedniego składu gatunkowego drzewostanu poprzez stopniowe ograniczenie udziału gatunków niezgodnych z siedliskiem przyrodniczym (głównie świerka)” oraz 9130 „kształtowanie odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego drzewostanu. Stopniowe ograniczanie w drzewostanie udziału gatunków iglastych, tj. modrzew, świerk, sosna, daglezja” na zapisy „w ramach planowanej gospodarki leśnej odnowienia drzewostanu kształtować zgodnie z odpowiednim dla typu siedliska przyrodniczego składem gatunkowym (gatunki charakterystyczne dla siedlisk) wraz ze stopniowym ograniczeniem udziału gatunków iglastych”. Uwaga nie została uwzględniona. Plan zadań ochronnych jest ustanowionym bezterminowo aktem prawa miejscowego, w którym planuje się działania umożliwiające osiągnięcie optymalnego „referencyjnego” stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Natomiast plan urządzenia lasu wraz z zaplanowanymi pracami z zakresu gospodarki leśnej jest ograniczony 10-letnim okresem obowiązywania. Zgodnie z art. 32 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody* na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, na którym znajduje się

obszar Natura 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu. Plan zadań ochronnych jest aktem prawa miejscowego, a więc aktem normatywnym będącym źródłem powszechnie obowiązującego prawa. Z tego względu zapisy planu zadań ochronnych powinny być uwzględnione w planie urządzenia lasu, a nie na odwrót;

- kolejne uwagi dla siedliska 9110 dotyczyły weryfikacji jego występowania w wydzieleniach „...leśnictwo Ligota (13-26-2-13): 35 c, f, 36 c, h” – zgodnie z ww. opracowaniem fitosocjologicznym w wydzieleniu 35c występuje siedlisko 9170 (skład gatunkowy drzewostanu Db, Lp), 35f nie występuje siedlisko przyrodnicze (skład gatunkowy drzewostanu Dg, Św), 36c nie występuje siedlisko przyrodnicze (skład gatunkowy drzewostanu Brz, Db, Lp, Św), 36h występuje siedlisko 9170 (skład gatunkowy drzewostanu Db, Bk, Jw, Gb, Md, Lp). Wskazano również, iż zgodnie z ww. opracowaniem siedlisko 9190 występuje w Leśnictwie Ligota w wydzieleniach 9c i 10c, co nie zostało zidentyfikowane w planie zadań ochronnych. Uwaga została częściowo uwzględniona – przeanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze;

- dla siedliska 9130 wskazano, iż w działaniach ochronnych należy usunąć zapis „kształtowanie właściwej struktury pionowej i przestrzennej”, gdyż zgodnie z prowadzeniem racjonalnej, zrównoważonej gospodarki leśnej zapis jest stosowany. Uwaga nie została uwzględniona. W jednym z płatów siedliska występuje jednolity drzewostan w tym samym wieku z pojedynczymi egzemplarzami w innym wieku, co obniża stan zachowania siedliska, dla którego optymalna jest wielogeneracyjna struktura drzewostanu wyrażająca się zróżnicowaniem zarówno struktury wiekowej, jak i zróżnicowaniem struktury przestrzennej;

- wskazano, iż w obszarze działania dla siedliska 9130 pojawia się podwojony zapis. Uwaga nie została uwzględniona z uwagi na fakt, iż nie występuje podwojony zapis w działaniach ochronnych siedliska;

- uwagi dla siedliska 9130 dotyczyły weryfikacji jego występowania w wydzieleniach: 24d – brak siedliska (skład gatunkowy drzewostanu So, Md, Jw., Św), 24j – siedlisko 9110, 24k – brak siedliska (skład gatunkowy drzewostanu Db, Md, So, Js, Św), 35g – brak siedliska (skład gatunkowy drzewostanu Św), 35h – siedlisko 9170. Uwaga została częściowo uwzględniona – przeanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze;

– wskazano, iż w działaniu ochronnym dla siedliska 9190 należy zmodyfikować zapis „zmniejszanie udziału buka zwyczajnego w drzewostanach kwaśnej dąbrowy w trakcie wykonywanych cięć na powierzchniach siedliska i zastąpienie ich nasadzeniami dębu lub pozostawienie bez dalszej ingerencji człowieka w celu naturalnego odnowienia lasu” na zapis wskazujący na odnawianie lasu gatunkami zgodnymi z siedliskiem przyrodniczym. Uwaga nie została uwzględniona. Podstawową cechą struktury drzewostanu kwaśnych dąbrów, stanowi dominacja dębu, co wpływa na ocenę stanu zachowania siedliska. Udział gatunków obcych ekologicznie w siedlisku wpływa negatywnie na stan zachowania siedliska. W niektórych płatach siedliska stwierdzono nasadzenia buka - gatunku, który nie jest charakterystyczny dla siedliska typu 9190 i z tego względu konieczne jest zastępowanie go nasadzeniami dębu i popieranie naturalnego odnowienia w siedlisku;

– uwagi dla siedliska 9190 również dotyczyły weryfikacji jego występowania w poszczególnych wydzieleniach. Uwagi zostały częściowo uwzględnione – przeanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze;

– uwagi dla siedliska 91E0* dotyczyły weryfikacji jego występowania w wydzieleniach: w obszarze działania Leśnictwo Gilów oddz. 67b (siedlisko 9170 – skład Lp Jw. Js Db), 67i – brak siedliska (skład Db Jd Md), 67j – do weryfikacji, młody las na gruntach porolnych; Leśnictwo Ligota oddz. 6f (siedlisko 9170 – skład Lp Jw. Db), 6g (do weryfikacji, sukcesja bez śladów naturalnego siedliska), 6k (brak siedliska – skład przede wszystkim Tp), 30g (siedlisko 9190 – skład Db Lp). Uwaga została częściowo uwzględniona – przeanalizowano wskazane wydzielenia i zweryfikowano je pod kątem występowania w ich obrębie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze;

– jedna z uwag dotyczyła zaplanowanych działań ochronnych dla gatunków nietoperzy 1323 i 1324: „pozostawianie starodrzewu i dziuplastych drzew oraz pozostawianie starych drzew do naturalnego rozpadu z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu. Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego)”. Wskazano, iż konieczna jest modyfikacja zapisu lub jego usunięcie, ponieważ brak konkretnej definicji starodrzewu oraz brak jednoznaczności definicji starych drzew. Uwaga nie została uwzględniona. Zgodnie z definicją dostępną na stronach PGL LP za starodrzew uznaje się drzewostan przeszłorębny, którego wiek przekroczył wiek rębności. Brak jest wprawdzie jednoznacznej definicji pojęcia „stare drzewo” ponieważ wiek, który uznaje się za „starość”, różni się znacząco w zależności

od gatunku, środowiska i kontekstu ekologicznego, jednakże pojęcie to rozumieć należy podobnie jak w przypadku starodrzewu, czyli drzewa, które osiągnęły naturalny kres życia, mające zazwyczaj ponad 100 lat, którego wiek przekroczył wiek rębności;

2. uwagi do załącznika nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony*:

– w uwadze wskazano, iż zagrożenie „B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew” zidentyfikowane dla siedlisk przyrodniczych 9110, 9130, 9170, 9190, 91E0 jest bezpodstawne, gdyż zgodnie z zatwierdzonym PUL i pomiarami wykazano średnią miąższość martwego drewna dla Nadleśnictwa Świdnica 13,73 m³/ha, przy średniej dla województwa 9,33 m³/ha. Uwaga nie została uwzględniona. Zgodnie z obowiązującą metodyką oceny stanu ochrony w przypadku wszystkich wymienionych siedlisk przyrodniczych (9110, 9130, 9170, 9190 i 91E0) wskaźnik opisujący zasoby martwego drewna otrzymuje ocenę właściwą (FV) tylko w przypadku przekroczenia 20m³/ha. Z uwagi na fakt, iż jak wskazano w uwadze, średnia miąższość martwego drewna w nadleśnictwie wynosi około 13,73 m³/ha, wskazuje to na niewystarczające zasoby tego substratu na stanowiskach wymienionych przedmiotów ochrony (co zostało zaobserwowane w trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych), zatem zidentyfikowanie ww. zagrożenia było zasadne;

– wskazano, iż zagrożenie „B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)” zidentyfikowane dla siedlisk 9170 i 9190 należy zmienić na „Odnawianie lasu po cięciach gatunkami niewłaściwymi dla siedliska”. Uwaga nie została uwzględniona. Katalog zagrożeń jest katalogiem zamkniętym, który określony jest w Liście referencyjnej zagrożeń, presji i działań opracowanej przez Dyрекcję Generalną ds. Środowiska, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) i nie ma możliwości modyfikacji kodu i nazwy zagrożenia;

– wskazano, iż należy usunąć zagrożenie „B02.02 Wycinka lasu” w sytuacji, gdy przeprowadzona została rębna gniazdowa (dotyczy siedliska 9170). Uwaga została uwzględniona.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego pismem znak PNK-P.054.46.2025.BW w dniu 1 lipca 2025 r.